Journal of Ilam University of Medical Sciences

P-ISSN: 1563-4728
E-ISSN: 2588-3135

Impact of Policy-Making on the University Autonomy in Macro Medical Universities of Region Three

Mahdi Shabani[1], Saieed Saffarian Hamedani[1*], Reza Usefi Saieedabadi[2]

[1] Dept of Educational Management, Sari Branch Islamic Azad University, Sari, Iran
[2] Dept of Educational Sciences, Sari branch, Islamic Azad University, Sari, Iran

Article Info

Article type:
Research article

Article History:
Received: 09 October 2021
Revised: 29 December 2021
Accepted: 16 March 2022
Published Online: 09 October 2022

**** Correspondence to:***
Saeed Saffarian Hamedani
Dept of Educational Management, Sari branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.
Email: Snhrm3000@yahoo.com

A B S T R A C T

Introduction: Policy making is one of the main and fundamental issues in the management of institutions and organizations which necessitates attention to its process and components. Therefore, this study aimed to evaluate the relationship between policy-making and university autonomy in macro medical universities of region 3.

Material & Methods: The present applied study was conducted with an integrated approach (qualitative and quantitative) in Ilam province of Iran, in 2021. The statistical population in the qualitative part consisted of the professors of macro medical universities in region 1 among whom 15 individuals were selected for designing the policy-making and university autonomy questionnaires using the purposive sampling method, considering the saturation law. In the quantitative part, 320 subjects were selected using a stratified random sampling method from managers and deputies of departments, faculties, department heads, and faculty members of macro medical universities in the health sector of region 3 to examine the relationship between variables. In the qualitative part, the questionnaires were designed and finalized through the Delphi method in two rounds, the experts' opinions obtained through semi-structured 70-min interviews, and the review of topics and study of theoretical foundations. In the quantitative section, a researcher-made questionnaire on university policy-making and university autonomy was used for data collection. The SPSS and PLS software were used to analyze the data through confirmatory factor analysis and structural equations.
(Ethic code: 20848387440624513981622990l7)

Findings: The results showed that among the various dimensions of policy-making, the component of "university structure" had the greatest impact with R2=0.927, and among the components of university independence, leadership independence had the most impact with R2=0.942 and path coefficient=0.971.

Discussion & Conclusion: Based on the path coefficients, a factor load of 0.644 was established between the two variables of policy-making and university autonomy which was above average and, therefore, significant. Moreover, since the t-statistic value of 16.247 was established out of the (-2.58, 2.58) range, it can be concluded that the relationship between policy-making and university autonomy in macro medical universities in region 3 was positive and meaningful.

Keywords: Medical Sciences University, Policy-making, Region 3, University Autonomy

➢ **How to cite this paper**

Shabani M, Saffarian Hamedani S, Usefi Saieedabadi R. Impact of Policy-Making on the University Autonomy in Macro Medical Universities of Region Three. Journal of Ilam University of Medical Sciences. 2022;30(4): 27-38.

© The Author(s)

Publisher: Ilam University of Medical Sciences

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]

[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

مجله دانشگاه علوم پزشکی ایلام

JIUMS

P-ISSN: ۱۵۶۳-۴۷۲۸

E-ISSN: ۲۵۸۸-۳۱۳۵

رابطهٔ سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقهٔ سه

مهدی شعبانی [۱]، سعید صفاریان همدانی [۱*]، رضا یوسفی سعیدآبادی [۲]

[۱] گروه مدیریت آموزش عالی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

[۲] گروه علوم تربیتی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۱۷

تاریخ ویزایش: ۱۴۰۰/۱۱/۰۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۷/۱۷

نویسنده مسئول:
سعید صفاریان همدانی
گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.

Email:
Snhrm3000@yahoo.com

چکیده

مقدمه: سیاست‌گذاری یکی از مباحث اصلی و بنیادین در حوزهٔ مدیریت نهادها و سازمان‌ها به‌شمار می‌آید که توجه به فرایند و مؤلفه‌های آن امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است؛ بنابراین، هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطهٔ سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقهٔ سه است.

مواد و روش ها: پژوهش کاربردی حاضر با رویکرد تلفیقی (کیفی و کمی) در سال ۱۴۰۰ در استان ایلام انجام شد. جامعهٔ آماری در بخش کیفی، اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقهٔ سه و به‌منظور طرح پرسش‌نامهٔ سیاست‌گذاری بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و با در نظر گرفتن قانون اشباع، تعداد ۱۵ نفر انتخاب شد و در بخش کمی که به بررسی رابطهٔ متغیرها بر اساس دیدگاه مشارکت‌کنندگان اختصاص داشت، بر اساس فرمول کوکران، ۳۲۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای از میان مدیران و معاونان واحدها، دانشکده‌ها، مدیران گروه‌ها و اساتید هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقهٔ سه آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور به‌عنوان نمونهٔ آماری انتخاب گردیدند. در بخش کیفی پرسش‌نامه از طریق روش دلفی و در دو دور، نظرات خبرگان از طریق مصاحبه‌های نیمه ساختاریافتهٔ ۷۰ دقیقه‌ای و بررسی مضامین و مطالعهٔ مبانی نظری طراحی و نهایی شد. برای جمع‌آوری داده‌ها در بخش کمی، از پرسش‌نامهٔ محقق ساختهٔ سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی استفاده گردید. برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل عاملی تأییدی و معادلات ساختاری در قالب نرم‌افزارهای SPSS و PLS استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که در میان ابعاد مختلف سیاست‌گذاری، بعد «ساختار دانشگاه» با مقدار R2=0.927 بیشترین تأثیر را داشت. در میان مؤلفه‌های استقلال دانشگاه نیز، مؤلفهٔ استقلال رهبری با مقدار R2=0.942 و ضریب مسیر ۰/۹۷۱ بیشترین تأثیر را نشان داد.

بحث و نتیجه‌گیری: بر اساس ضرایب مسیر، بار عاملی ۰/۶۴۴ میان دو متغیر سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاه برقرار شد که بالاتر از حد متوسط و در حد قوی بود و ازآنجا که آمارهٔ تی آن برابر ۱۶/۲۴۷ خارج از بازه (۲/۵۸ و ۲/۵۸-) قرار دارد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که رابطهٔ سیاست‌گذاری بر استقلال دانشگاهی در دانشگاه‌های پزشکی کلان منطقهٔ سه مثبت و معنی‌دار بود.

واژه‌های کلیدی: استقلال دانشگاهی، دانشگاه علوم پزشکی، سیاست‌گذاری، منطقهٔ سه

استناد: شعبانی، مهدی؛ صفاریان همدانی، سعید؛ یوسفی سعید آبادی، رضا. رابطهٔ سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقهٔ سه. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی ایلام، آبان ۱۴۰۱؛۳۰(۴): ۳۸-۲۷.

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]

[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]

[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

CC BY NC

حق‌مؤلف © نویسندگان

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]

[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

مقدمه

امروزه نظام آموزش عالی به‌منزلهٔ کانون علم، تفکر و نوآوری و محل فعالیت بیشتر نخبگان، اندیشمندان و متخصصان در هر کشوری است و وظایف و مسئولیت‌های عمده‌ای همچون تربیت نیروی انسانی متخصص جامعه و تولید دانش و اشاعهٔ آن را بر عهده دارد (۱). دستگاه آموزش عالی برای دستیابی به اهداف بالا، مستلزم داشتن نظام سیاست‌گذاری و فرایندی علمی، سالم و مبتنی بر شرایط روز جامعه در زمینهٔ سیاست‌گذاری و تعیین تصمیمات راهبردی است؛ زیرا توسعهٔ علم و فنون جامعه تنها در آزمایشگاه‌های تحقیقاتی صورت نمی‌گیرد، بلکه این امر ریشه در فرایند سیاست‌گذاری و تعیین سیاست‌های مربوط به دستگاه آموزشی و به‌ویژه دستگاه آموزش عالی دارد و علم سیاست‌گذاری در تعیین عواقب سیاسی، اجتماعی و فرهنگی آن به‌صورت علم می‌تواند نقش حیاتی داشته باشد (۲). دانش سیاست‌گذاری عمر کوتاهی دارد؛ اما دولت‌ها از آن به‌عنوان اقدامی عملی برای حل مسائل عمومی در همهٔ جوامع استفاده کرده‌اند. در ایران پس از انقلاب، سازمان‌ها و مراکز متعددی در امر سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری در حوزهٔ آموزش عالی، تحقیقات و فناوری فعالیت می‌کنند؛ اما هنوز سازمان‌دهی یکپارچه‌ای در سطح ملی میان این نهادها به وجود نیامده است و نقشهٔ جامع علمی نتوانسته است با دستگاه‌های اجرایی حاکم بر کشور هماهنگ شود؛ بنابراین، در گام اول و به‌منظور اصلاح این نهادها و ساختارهای حاکم بر آن‌ها لازم است موانع هم‌افزایی این نهادها بررسی و شناسایی گردند (۳). بررسی نهادها و ساختارهای سیاست‌گذاری آموزش عالی کشور نشان می‌دهد که ما در نظام آموزش عالی کشور، با تعدد نهادهای سیاست‌گذار روبرو هستیم و به نسبت این نهادهای سیاست‌گذار، تعدد اسناد بالادستی در حوزهٔ آموزش عالی داریم. پرداختن به موضوعاتی ازقبیل چشم‌اندازها، رسالت‌ها، مأموریت‌ها، ارزش‌ها، اهداف و توجه به تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی را در دستیابی به اهداف راهبردی، شناسایی مشکلات و تصمیم‌گیری و انتخاب راه‌حل‌های مناسب برای برون‌رفت از چالش‌های موجود، موجب بیشینه‌سازی اهمیت و ضرورت امر خطیر سیاست‌گذاری در حوزهٔ مدیریت، رهبری و راهبری سازمان‌ها و نهادها می‌شود (۴). فرایند اتخاذ سیاست به‌اندازهٔ خود مسائلی پیچیده‌اند که برای آن‌ها سیاست تعریف می‌شود (۵). استقلال دانشگاهی در میان ارزش‌های نهادی دانشگاه است که امر سیاست‌گذاری در آن از اهمیت شایانی برخوردار است. استقلال دانشگاهی از مهم‌ترین و ضروری‌ترین ابعادی است که خود می‌تواند پایه‌ای برای تحقیق سایر ارزش‌ها و کارکردهای دانشگاهی باشد. درواقع، پیش‌نیاز موفقیت آموزش عالی، استقلال دانشگاهی توأم با آزادی علمی است. استقلال دانشگاهی به‌طور گسترده‌ای به‌عنوان یک پیش‌نیاز مهم برای دانشگاه‌های مدرن محسوب می‌شود تا قادر باشند برنامه‌های نهادی خود را توسعه دهند و مأموریت‌های خود را به‌طور مؤثر به انجام برسانند. بحث دربارهٔ حکمرانی و استقلال دانشگاه‌ها در سراسر اروپا در زمینه‌های مختلف، به‌عنوان پاسخی به چالش‌های متنوع ظهور یافته است (۶). در دنیای امروز، با افزایش استقلال و قدرت دانشگاه‌ها انتظار می‌رود آن‌ها در قبال کارکردها و اعمالشان مسئولیت بیشتری را بپذیرند (۷)؛ زیرا دانشگاهی که بدون هویت علمی و فرهنگی مستقل باشد، نه می‌تواند مؤثر باشد و نه پاسخگو (۸). گل‌افشانی و صالحی در پژوهشی به این نتایج دست یافتند که رهبری بصیر بر استقلال دانشگاهی دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقهٔ یک، تأثیر مثبت و معناداری دارد (۹). شعبانی و همکاران در پژوهشی نشان دادند که استقلال دانشگاهی دو بعد «ساختاری و محتوایی» دارد. بعد ساختاری دارای چهار مؤلفهٔ استقلال (سازمانی، مالی، سیاست‌گذاری، روابط ملی و منطقه‌ای) و بعد محتوایی دارای سه مؤلفهٔ استقلال (علمی- آموزشی، پژوهشی، فناوری) است (۷). امامی قره‌حاجلو و صالحی در پژوهشی نشان دادند که استقلال

دانشگاهی با رویکرد دلیل‌گرا سه بعد «استقلال علمی، استقلال فکری و استقلال در روابط ملی و فراملی» دارد که بعد استقلال علمی بالاترین درجه و بعد استقلال در روابط ملی و فراملی پایین‌ترین درجه را به خود اختصاص داده است (۱۰). گالاقار در پژوهشی بیان داشت، فارغ از تأمین هدفی فوق‌العاده که احزاب مختلف سیاسی بتوانند در آن به هم پیوند یابند، نبودِ رهبری نظام‌مند در بحث‌های آموزشی وجود دارد. ناتوانی در بیشتر موارد در ایجاد اجماع، به فلج شدن سیاست‌گذاری‌های لازم در این زمینه منجر شده است (۱۱). لینگارد در تحقیقی بیان کرد، تحقیقات دربارهٔ سیاست‌گذاری که اغلب توسط مشاوره‌های خصوصی انجام می‌شود، ممکن است تأثیر مستقیم و فوری بیشتری بر سیاست‌ها بگذارد (۱۲). پکمن و هس در پژوهشی نشان دادند که سیاست‌گذاران هنگام تلاش برای قانونی کردن اصلاحات کلی سیاست و همچنین گزینه‌های مشخص طراحی سیاست که نشان‌دهندهٔ اهداف و راهبردهای مورد اختلاف سیاسی است، از اصطلاح کیفیت استفاده می‌کنند (۱۳). آلوز و بریتو در پژوهشی مشخص کردند که دسترسی به سیاست‌های ماندگاری دانشجو و استقلال دانشگاهی نهادی با توجه به وجود مشخصات اقتصادی - اجتماعی دانشجویی بسیار محدود، همچنان در سطح بوروکراسی اداری قرار دارد و مشروعیت و توجه کافی در مؤسسات را ندارد (۱۴). برناسکونی در تحقیقی این استدلال را مطرح کرد که تمایز اصلی میان ایالات‌متحده و آمریکای لاتین موقعیت استقلال دانشگاهی است. در ایالات‌متحده، استقلال دانشگاه نتیجهٔ آزادی علمی از پائین به بالای استادان است؛ برعکس، در آمریکای لاتین، آزادی علمی از بالا به پایین به‌عنوان نتیجهٔ استقلال نهادی دانشگاه درک می‌شود. آزادی علمی به دانشگاه اعطا می‌گردد و آزادی دانشکده از دانشگاه ناشی می‌شود (۱۵). دوراته و دیگران در پژوهشی بیان داشتند، بدون‌شک استقلال دانشگاهی یکی از برجسته‌ترین عناصری است که از مأموریت هر دانشگاه برمی‌خیزد و عنصری بوده است که انواع مختلفی از تجزیه‌وتحلیل را تجربه کرده است و در حال حاضر، دوباره به‌عنوان مؤلفهٔ اساسی دانشگاه‌هایی ارائه‌شده است که به دنبال دستیابی به اهدافی هستند که به آن محول شده‌اند (۱۶). شاو در پژوهشی بیان داشت که بن‌بست ارزش‌ها میان پاسخگویی به منافع عمومی و استقلال دانشگاهی از منافع سیاسی کوتاه‌مدت است. گسترش افق‌های جدید برای سیاست‌گذاران آموزش عالی و استقلال دانشگاهی می‌تواند سنگ بنای اقتصاد دانش‌بنیان در عرصهٔ آموزش عالی سلامت گردد و پژوهش حاضر می‌تواند چشم‌انداز جدیدی به‌منظور تغییر سیاست‌های کلی مدیران و مسئولان دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقهٔ سه، چشم‌اندازی صحیح و واقع‌گرا و الهام‌بخش ایجاد کند (۱۷)؛ بنابراین، با عنایت به مطالب ارائه‌شده و با استفاده از مرور ادبیات و پیشینهٔ پژوهش، محقق در این پژوهش به دنبال پاسخ به این پرسش است که الگوی سیاست‌گذاری استقلال دانشگاهی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقهٔ سه چگونه است؟ لذا در پژوهش حاضر سعی بر آن است که هم‌افزایی نهادهای متولی سیاست‌گذاری آموزش عالی در ایران بررسی شود. دانشگاه‌های علوم پزشکی ازجمله مهم‌ترین نهادهایی هستند که جوامع برای رشد و بقای خود به آن‌ها نیاز دارند و شفافیت، پاسخگویی و بهبود کیفیت در آن‌ها الزامی است. آگاهی از میزان تحقق اهداف دانشگاه‌های علوم پزشکی و اطلاع از نارسایی‌ها و نقاط قوت (وضعیت موجود) از ابزارهای اساسی است که می‌تواند تصمیم‌گیران، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان دانشگاه‌های علوم پزشکی را دربارهٔ بهبود روش‌ها و نیل به اهداف و افزایش بازدهی یاری کند (۱۸). ضرورت توجه به استقلال دانشگاه‌ها از اهمیت آموزش عالی به‌عنوان مسئله‌ای حیاتی، نیروی محرکهٔ پیشرفت، رفاه و استقلال واقعی جامعه نشأت می‌گیرد. با توجه به متفاوت بودن اهداف و عملکردهای وزارتخانه‌های بهداشت و علوم و سیاست‌گذاری جداگانه در این دو وزارتخانه، کمتر انجام شدن تحقیقات دربارهٔ سیاست‌گذاری استقلال دانشگاهی

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

در دانشگاه‌های علوم پزشکی ازجمله موارد اهمیت و ضرورت در این پژوهش است.

مواد و روش ها

پژوهش حاضر در سال ۱۴۰۰، با رویکرد تلفیقی (کیفی و کمی) در منطقهٔ سه آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور انجام شد. در بخش کیفی، با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و با در نظر گرفتن قانون اشباع، تعداد ۱۵ نفر از اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقهٔ سه از مجموع ۲۰ نفر، به‌منظور طرح پرسش‌نامه، به‌عنوان نمونهٔ آماری انتخاب گردیدند. ملاک ورود افراد در بخش کیفی، آشنایی با موضوع سیاست‌گذاری و صاحب‌نظر بودن در این حوزه قرار داده شد. ازآنجاکه ابزاری برای سنجش سیاست‌گذاری موجود نبود، بخش کیفی به‌منظور تهیهٔ پرسش‌نامهٔ سیاست‌گذاری و ارائهٔ آن به جامعهٔ آماری در بخش کمی انجام پذیرفت. در بخش کیفی، برای گردآوری داده‌ها از مصاحبهٔ نیمه‌ساختاریافتهٔ ۷۰ دقیقه‌ای برای شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های سیاست‌گذاری استفاده شد. پس از شناسایی ابعاد از طریق مطالعهٔ مبانی نظری و مصاحبه با متخصصان و با نظرسنجی از خبرگان، اولین مجموعه سؤالات به‌صورت بدون ساختار و بازپاسخ تهیه گردید تا به‌عنوان راهبرد زایش ایده‌ها عمل کند و به آشکارسازی همهٔ موضوعات مرتبط با عنوان مطالعه بپردازد، پرسش‌هایی نظیر «سیاست‌گذاری چه جایگاهی در خط‌مشی و آیندهٔ نظام آموزش سلامت دارد؟ تلقی عمومی از سیاست‌گذاری استقلال دانشگاهی چگونه است و چه الزاماتی این زمینه را به وجود می‌آورد؟ آیا ارائهٔ سیاست‌گذاری به‌صورت رسمی به‌منظور ارتقای کیفیت آموزشی در دورهٔ آموزش پزشکی یا به‌صورت دوره‌های آموزش مداوم منجر به توانمندسازی می‌شود؟ نشانگرهای سیاست‌گذاری کدام‌اند؟» و نیز پرسش‌هایی دربارهٔ دستورالعمل‌ها، اولویت‌ها و عوامل مرتبط با سیاست‌گذاری آموزش عالی در بخش سلامت مطرح گردید و همهٔ پاسخ‌های مرتبط تا حد امکان جمع‌آوری شد و پاسخ‌ها سازمان‌دهی، نظرات مشابه ترکیب، گروه‌بندی و موضوعات تکراری و حاشیه‌ای حذف گردید. درون‌مایه‌ها و عناوین شناسایی شد و به پرسش‌نامهٔ اولیه دارای ساختار تبدیل گشت. پس از تهیهٔ پرسش‌نامهٔ اولیه، از خبرگان شرکت‌کننده در تحقیق خواسته شد تا نظر خود را دربارهٔ پرسش‌نامه در قالب توافق داشتن یا نداشتن و نیز شناسایی ایده‌های جدید، تصحیح، تفسیر، حذف گویه های پرسش‌نامه و نیز توضیح قدرت و ضعف آن‌ها ارائه دهند. پس از اعمال‌نظر خبرگان و تصحیح موارد بررسی‌شده و آنالیز و تحلیل گویه‌ها در قالب رتبه‌بندی و سنجش گویه‌ها بر اساس تکرار، میانگین، میانه و شاخص‌های پراکندگی، پرسش‌نامه اصلاح گردید و مورد تأیید نهایی قرار گرفت. در این بخش، روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه نیز از این دیدگاه که پرسش‌ها یا گویه‌های آزمون تا چه حد شبیه به موضوع مطالعه بود، با قضاوت متخصصان و خبرگان مربوطه تائید شد. پرسش‌نامهٔ تهیه‌شده در اختیار شرکت‌کنندگان در بخش کمی قرار گرفت. در بخش کمی نیز، پرسش‌نامهٔ نهایی در اختیار ۳۲۰ نفر از مدیران و معاونان واحدها، دانشکده‌ها، مدیران گروه‌ها و اساتید هیئت‌علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقهٔ سه آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور به تعداد ۱۵۱۵ نفر قرار گرفت که بر اساس فرمول کوکران، در سطح اطمینان ۹۵ درصد و خطای اندازه‌گیری $\alpha=5\%$، با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بر اساس واحد دانشگاهی، به شرح جدول شمارهٔ ۱ به‌عنوان نمونهٔ آماری انتخاب شدند.

جدول شمارهٔ ۱. تعداد جامعه و نمونهٔ آماری به تفکیک دانشگاه

دانشگاه	جامعه	نمونه	درصد
کرمانشاه	۵۲۶	۹۴	۲۹/۳
همدان	۴۸۲	۸۲	۲۵/۶
کردستان	۲۸۲	۷۰	۲۱/۹
ایلام	۲۱۰	۶۶	۲۰/۷
اسدآباد	۱۵	۸	۲/۵
جمع	۱۵۱۵	۳۲۰	۱۰۰

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

ملاک ورود افراد شرکت‌کننده در بخش کمی مطالعه، لزوماً اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی با سابقهٔ کاری دست‌کم ۵ سال و سن بالاتر از ۳۵ سال بود؛ بنابراین، ازجمله محدودیت‌های تحقیق می‌توان به محدود کردن جامعهٔ آماری به اساتید دانشگاه علوم پزشکی منطقهٔ سه و محدودهٔ جغرافیایی پژوهش اشاره کرد. در ابتدای فرایند تحقیق نیز این اطمینان به شرکت‌کنندگان داده شد که اطلاعات هویتی و آماری آنان به‌صورت محرمانه باقی خواهد ماند و موافقت آنان برای انجام تحقیق با این شرایط اخذ گردید. نظرات جامعهٔ آماری بخش کمی تحقیق از طریق دو پرسش‌نامه به شرح زیر به‌دست آمد:

پرسش‌نامهٔ محقق‌ساختهٔ سیاست‌گذاری: این پرسش‌نامه ۵۵ سؤال و ۲ بعد «ساختاری و راهبردی» و ۶ مؤلفهٔ «برنامه‌ریزی، ساختار دانشگاه، منابع مالی، آینده‌نگری، مدیریت دانش و ارتباط صنعت و دانشگاه» دارد که در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد) طراحی‌شده است و به‌ترتیب از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود. میزان پایایی پرسش‌نامه بر اساس مقدار آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۰ است و روایی آن نیز برابر با ۰/۶۴ به‌دست آمد.

پرسش‌نامهٔ محقق‌ساختهٔ استقلال دانشگاهی: این پرسش‌نامه ۶۰ سؤال و ۳ بعد «محتوایی، راهبردی و ساختاری» و ۷ مؤلفهٔ «استقلال علمی، استقلال پژوهشی، استقلال فناوری، استقلال راهبردی، استقلال فکری، استقلال مالی و استقلال رهبری» دارد که در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد) طراحی‌شده است و به‌ترتیب از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود. میزان پایایی پرسش‌نامه بر اساس مقدار آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۹ است و روایی آن نیز برابر با ۰/۶۲ به‌دست آمد.

همان‌طور که در جدول شمارهٔ ۲ مشاهده می‌شود، مقادیر AVE برای همهٔ مؤلفه‌ها بزرگ‌تر از ۰/۵ هستند؛ بنابراین، الگو روایی همگرا دارد. دربارهٔ پایایی ابزار هم باید گفت، پس از اینکه ۳۰ نمونه از هر پرسش‌نامه در اختیار گروه منتخب قرار گرفت، برای همهٔ مؤلفه‌ها، آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷ به‌دست آمد؛ بنابراین، الگوی اندازه‌گیری پایایی دارد.

تجزیه‌وتحلیل داده ها در بخش کیفی به‌صورت بررسی مضامین و در قالب رتبه‌بندی و سنجش گویه‌ها بر اساس تکرار، میانگین، میانه و شاخص‌های پراکندگی انجام شد و در بخش کمی از آمار توصیفی نظیر فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف معیار، نمودار و در بخش آمار استنباطی، برای بررسی طبیعی بودن توزیع داده ها از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف استفاده گردید و برای بررسی پرسش‌های پژوهش از تحلیل عاملی تأییدی و معادلات ساختاری استفاده‌شده است. تجزیه‌وتحلیل داده ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS vol.21 و PLS vol.3.2 در سطح

جدول شمارهٔ ۲. روایی و پایایی پرسش‌نامه‌ها

ابعاد	آلفای کرونباخ	Average Variance Extracted (AVE)
آینده‌نگری	0.941	0.748
ارتباط صنعت و دانشگاه	0.891	0.597
بعد راهبردی	1.000	1.000
استقلال راهبردی	0.783	0.534
استقلال دانشگاهی	1.000	1.000
استقلال رهبری	0.917	0.529
استقلال علمی	0.944	0.641
استقلال فناوری	0.943	0.777
استقلال فکری	0.892	0.653
استقلال مالی	0.909	0.551
استقلال پژوهشی	0.937	0.650
برنامه‌ریزی	0.854	0.564
راهبردی	1.000	1.000
ساختار دانشگاه	0.929	0.590
ساختاری	1.000	1.000
استقلال ساختاری	1.000	1.000
سیاست‌گذاری	1.000	1.000
محتوایی	1.000	1.000
مدیریت دانش	0.827	0.512
منابع مالی	0.960	0.864

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

معنی‌داری ۰/۰۱ درصد صورت گرفت. این مقاله با کد ۲۰۸۴۸۳۸۷۴۴۰۶۲۴۵۱۳۹۸۱۶۲۲۹۹۰۱۷ تأیید شده است.

یافته ها

نتایج بخش کیفی در دو پرسش‌نامه و خبرگان تحقیقی به شرح زیر بود. گفتنی است از ۳۲۰ پرسش‌نامهٔ سیاست‌گذاری که در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت، درمجموع تعداد ۳۱۴ مورد (۹۸/۱۲ درصد) بازگردانده شد و از مجموع ۳۲۰ پرسش‌نامهٔ استقلال دانشگاهی، درمجموع ۳۰۶ مورد (۹۵/۶۲ درصد) عودت گردید؛ برای اینکه در تهیهٔ داده‌های آماری خام و درنهایت تجزیه‌وتحلیل به‌کار گرفته شوند.

نتیجهٔ تحلیل و آنالیز بخش کیفی، تدوین پرسش‌نامهٔ سیاست‌گذاری با ۵۵ سؤال و ۲ بعد و پرسش‌نامهٔ استقلال دانشگاهی با ۶۰ سؤال و ۳ بعد بود. افراد مشارکت‌کننده در بخش کیفی تحقیق، به لحاظ اطلاعات جمعیت شناختی حائز موارد ذیل بودند: ۶۶/۶ درصد خبرگان شرکت‌کننده در تحقیق را مردان و ۳۳/۴ درصد را زنان تشکیل می‌دهند. ۲۶/۶ درصد از نمونهٔ گروه خبرگان در گروه سنی کمتر از ۴۰ سال، ۴۰ درصد در گروه سنی ۴۰ تا ۵۰ سال ۳۳/۴ درصد در گروه سنی بالای ۵۰ سال قرار دارند.

در بخش کمی نیز، ۴۸/۷۵ درصد از نمونهٔ آماری شرکت‌کننده در تحقیق را زنان و ۵۱/۲۵ درصد را مردان تشکیل می‌دهند. ۱۱/۲۵ درصد از نمونهٔ آماری در گروه سنی کمتر از ۴۰ سال، ۴۸/۷۵ درصد در گروه سنی ۴۰ تا ۵۰ سال و ۴۰ درصد در گروه سنی بالای ۵۰ سال قرار دارند. ۱۱/۸ درصد از نمونهٔ آماری دارای سابقهٔ کاری کمتر از ۱۰ سال، ۵۰/۷ درصد دارای ۱۰ تا ۲۰ سال و ۳۷/۵ درصد دارای سابقهٔ کاری بالای ۲۰ سال هستند. ۳۷/۵ درصد از شرکت‌کنندگان در تحقیق را استادیاران، ۲۸/۱ درصد را دانشیاران، ۲۱/۹ درصد را استادان و ۱۲/۵ درصد را مربیان تشکیل می‌دهند.

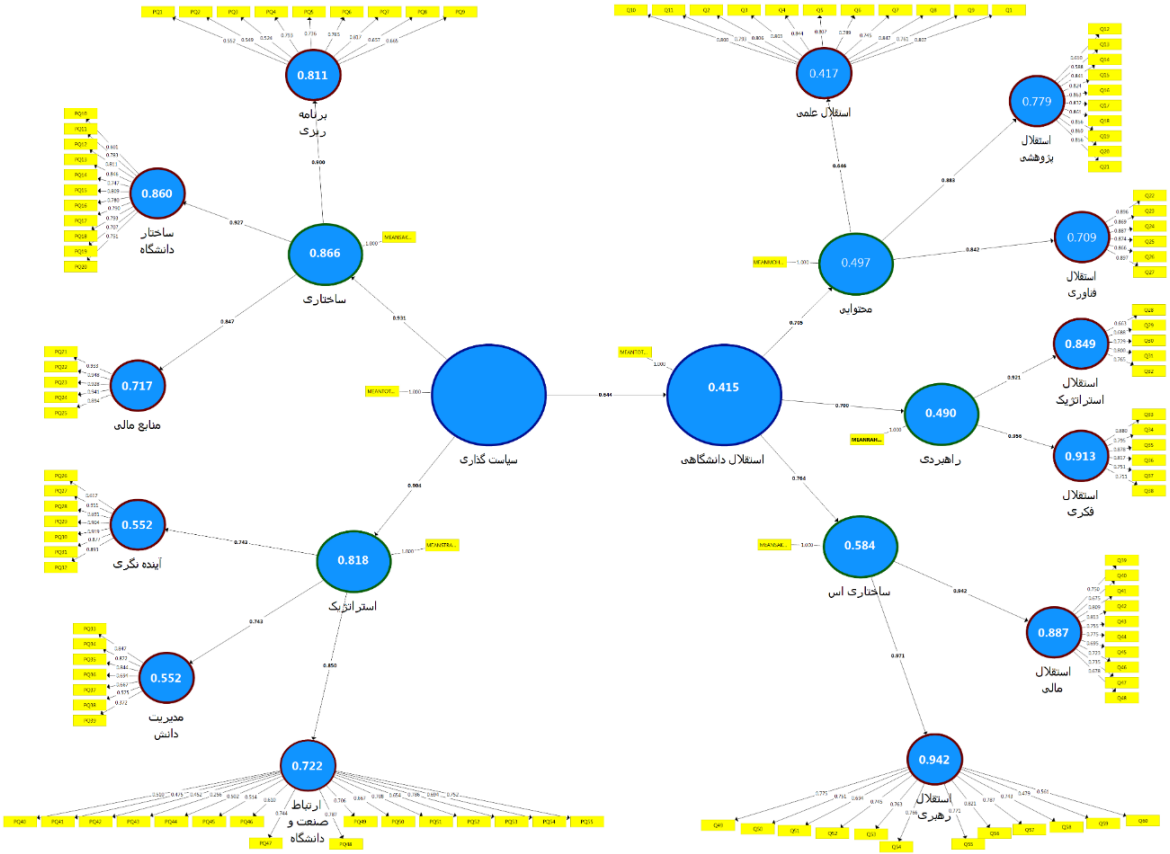
نتایج تحلیل عاملی تأییدی مندرج در جدول شمارهٔ ۳ نشان می دهد که در سطح اطمینان ۹۹ درصد، مقادیر t-value برای مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در خارج بازهٔ ۲/۵۸ و ۲/۵۸- قرار دارند؛ همچنین مقادیر R2 برای همهٔ مؤلفه‌ها در سطح قوی است و مقادیر R2 برای دو بعد ساختاری (۰/۸۶۶) و راهبردی (۰/۸۱۶) در سطح بالاتر از قوی قرار دارد؛ بنابراین، میان متغیر سیاست‌گذاری با همهٔ ابعاد و مؤلفه‌های آن رابطهٔ مثبت و معناداری وجود دارد.

در میان مؤلفه‌های دو بعد ساختاری و راهبردی، بالاترین ضریب استاندارد (۰/۹۲۷) مربوط به زیرمؤلفهٔ ساختاری دانشگاه از مؤلفه‌های ساختاری و کمترین مقدار مربوط به مؤلفه‌های آینده‌نگری و مدیریت دانش با ضریب استاندارد ۰/۷۴۳، از مجموعه مؤلفه‌های بعد راهبردی است؛ همچنین با توجه به مقادیر R2، بعد ساختاری با مقدار R2 برابر ۰/۸۶۶ در سطح بالاتر از قوی قرار دارد. با توجه به دو بعد اصلی ساختاری و راهبردی باید گفت، ضریب مسیر بعد ساختاری برابر ۰/۹۳۱ و بعد راهبردی برابر با ۰/۹۰۴ است. برای بررسی پرسش تحقیق دربارهٔ رابطهٔ سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی از آزمون معادلات ساختاری استفاده شد.

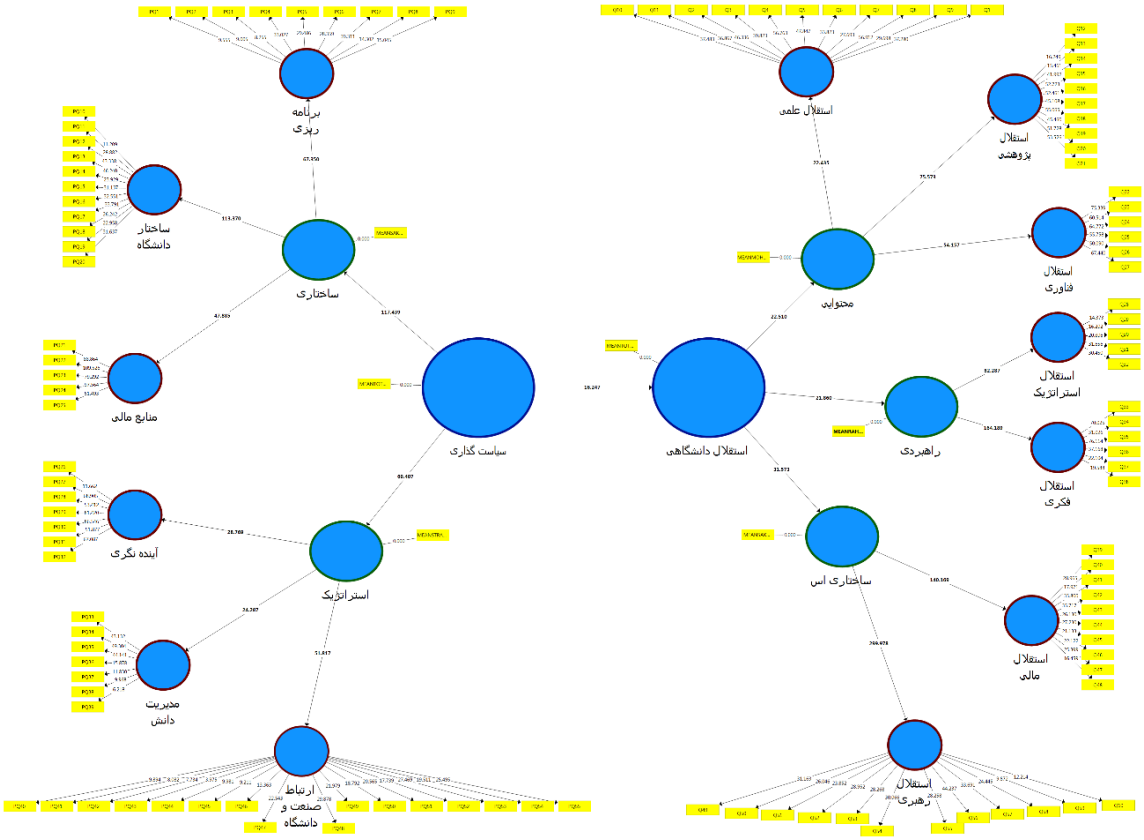
الگوی سیاست‌گذاری استقلال دانشگاهی در دانشگاه علوم پزشکی کلان منطقهٔ سه به همراه ارائهٔ الگوی یکپارچه و متعادل بر اساس روابط بین متغیرها با استفاده از نرم‌افزار pls محاسبه گردید که در شکلهای شمارهٔ ۱ و ۲ و جدول شمارهٔ ۳ ارائه‌شده است.

همان‌طور که در نمودار بالا قابل‌مشاهده است، ضرایب مسیر و مقادیر R2 برای مؤلفه‌های متغیرهای مربوط به سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی در دانشگاه‌های علوم پزشکی منطقهٔ سه از خروجی نرم‌افزار PLS به‌دست‌آمده است. مقادیر R2 نشان‌دهندهٔ رابطهٔ میان دو متغیر است که مقدار آن برابر ۰/۴۱۵ و مقدار ضریب مسیر میان این دو متغیر نیز برابر ۰/۶۴۴ است. در میان مؤلفه‌های این دو متغیر، بالاترین ضریب مسیر به مؤلفه استقلال رهبری از مؤلفه‌های بعد ساختاری استقلال دانشگاهی با ضریب مسیر ۰/۹۷۱ مربوط می‌شود که میزان

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

شکل شمارهٔ ۱. الگوی ساختاری رابطهٔ سیاست‌گذاری با استقلال دانشگاهی در حالت تخمین استاندارد ضریب مسیر

شکل شمارهٔ ۲. الگوی ساختاری رابطهٔ میان سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی در حالت معنی‌داری ضریب مسیر

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

جدول شمارهٔ ۳. نتایج یافته های تحلیل عاملی تأییدی

متغیر	ابعاد	مؤلفه	t-value	Total t	ضریب استاندارد	ضریب استاندارد کل	R2	R2 Total
سیاست‌گذاری	ساختاری	برنامه‌ریزی	67.350		0.900		0.811	
		ساختار دانشگاه	113.370	117.439	0.927	0.931	0.860	0.866
		منابع مالی	47.885		0.847		0.717	
		آینده‌نگری	28.769		0.743		0.552	
	راهبردی	مدیریت دانش	24.287	69.407	0.743	0.904	0.552	0.818
		ارتباط صنعت و دانشگاه	51.817		0.850		0.722	

R2 آن نیز برابر ۰/۹۴۲ است و بالاترین مقدار در میان همهٔ مؤلفه‌های این دو متغیر است. در میان زیرمؤلفه‌های متغیر سیاست‌گذاری نیز، بالاترین مقدار ضریب مسیر به مؤلفهٔ ساختار دانشگاه از مجموعهٔ بعد ساختاری با مقدار ۰/۹۲۷ و میزان R2 برابر با ۰/۸۶۰ اختصاص دارد. حال با توجه به این مقادیر ضریب مسیر و R2 نمی‌توان گفت که آیا این رابطه بامعناست یا خیر. برای این امر لازم است تا مقادیر آمارهٔ t میان مؤلفه‌های متغیرها و میان دو متغیر بررسی شود که در جدول و نمودار زیر به آن اشاره خواهد شد.

با توجه به شکل های شمارهٔ ۱ و ۲ و نتایج تحلیل مسیر مندرج در جدول شمارهٔ ۴، میان متغیر مکنون برون زا (سیاست‌گذاری) با متغیر مکنون درون زا (استقلال دانشگاهی) بر اساس ضرایب مسیر، بار عاملی ۰/۶۴۴ برقرار است؛ همچنین به علت اینکه مقدار t-value (۱۶/۲۴۷) در خارج بازه (۲/۵۸ و ۲/۵۸-) قرار دارد؛ بنابراین، رابطهٔ میان سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی در سطح ۰/۹۹ معنادار شده است. با نگاهی به مقادیر آمارهٔ t مؤلفه‌های هر دو متغیر درمی‌یابیم که میان همهٔ مؤلفه‌های متغیرهای نیز این رابطه معنادار است. در میان مؤلفه‌های متغیر سیاست‌گذاری، بالاترین میزان آمارهٔ t متعلق به مؤلفهٔ «ساختار دانشگاه» از مجموعه مؤلفه‌های بعد ساختاری با مقدار ۱۱۳/۳۷۰ است و پایین ترین مقدار نیز به مؤلفهٔ «مدیریت دانش» از مؤلفه‌های بعد راهبردی با مقدار ۲۴/۲۸۷ مربوط می‌شود. در میان زیر ابعاد متغیر استقلال دانشگاهی نیز باید گفت، بالاترین مقدار آمارهٔ t به مؤلفهٔ «استقلال رهبری» از مؤلفه‌های بعد ساختاری با مقدار ۲۹۹/۹۷۸ و کمترین مقدار نیز به مؤلفهٔ «استقلال علمی» از مؤلفه‌های بعد محتوایی با مقدار ۲۲/۴۳۵ اختصاص دارد و مقادیر همهٔ مؤلفه‌ها خارج از بازه (۲/۵۸ و ۲/۵۸-) قرار دارند؛ بنابراین می توان نتیجه گرفت که رابطهٔ میان سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی مثبت و معنادار است.

جدول شمارهٔ ٤. نتایج یافته‌های تحلیل مسیر

متغیرها	SD	سطح معنی‌داری	آمارهٔ t	ضریب استاندارد
رابطهٔ میان سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی در دانشگاه‌های علوم پزشکی منطقهٔ سه	0.040	0.000	16.247	0.644

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تجزیه‌وتحلیل داده ها در این بخش نشان داد که رابطهٔ میان سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی تأییدشده است و میان همهٔ متغیرها همبستگی معنی‌داری از دیدگاه سیاست‌گذاری دانشگاهی بر استقلال دانشگاهی وجود دارد؛ یعنی با اتخاذ سیاست‌های اصولی و درست و مصوبات و قوانین مرتبط در عمل می‌توان استقلال دانشگاه‌ها را تضمین کرد؛ همچنین پس از بررسی رابطهٔ میان سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی، فرضیهٔ اصلی تأیید شد. از دیدگاه پاسخ‌دهندگان، متغیرهای استقلال

رهبری، استقلال فکری، استقلال مالی و استقلال راهبردی بالاترین و پرتأثیرترین مؤلفه‌ها در مجموعهٔ استقلال دانشگاهی هستند و در زمینهٔ سیاست‌گذاری نیز مؤلفه‌های ساختار دانشگاه، برنامه‌ریزی و ارتباط صنعت و دانشگاه بالاترین و مؤثرترین مؤلفه‌ها به‌شمار می‌آیند. مهم‌ترین ابعاد پرسش‌نامهٔ سیاست‌گذاری بر اساس بارهای عاملی و ضرایب مسیر عبارت‌اند از: ساختار دانشگاه، برنامه‌ریزی، ارتباط صنعت و دانشگاه، منابع مالی، مدیریت دانش و آینده‌نگری. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های (۲۶-۲۲، ۱۵، ۱۴، ۹) پیرامون مؤلفه‌هایی نظیر برنامه‌ریزی، ساختار دانشگاه، منابع مالی، آینده‌نگری، مدیریت دانش و ارتباط صنعت و دانشگاه ارتباط دارد. نتایج تحقیق نشان داد که در میان مؤلفه‌های دو متغیر سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی، بالاترین ضریب مسیر به مؤلفهٔ استقلال رهبری از مؤلفه‌های بعد ساختاری استقلال دانشگاهی با ضریب مسیر ۰/۹۷۱ مربوط می‌شود که میزان R2 آن نیز برابر ۰/۹۴۲ است و بالاترین مقدار در میان همهٔ مؤلفه‌های این دو متغیر است.

در میان زیرمؤلفه‌های متغیر سیاست‌گذاری نیز، بالاترین مقدار ضریب مسیر به مؤلفهٔ ساختار دانشگاه از مجموعه بعد ساختاری با مقدار ۰/۹۲۷ و میزان R2 برابر با ۰/۸۶۰ مربوط می‌شود. این نتیجه با نتایج تحقیق (۱۱) دربارهٔ نقش رهبری و استقلال رهبری در استقلال دانشگاهی همسو است. یافته های این پژوهش بر اساس داده های به دست آمده از مصاحبه با اساتید و مطلعان نسبت به این حوزه حاصل‌شده است. با توجه به تحقیقات اندک صورت‌گرفته در کشور و بدیع بودن چنین موضوعی در کشور می توان ادعا کرد که این پژوهش می تواند برای پرداختن به چنین موضوعی و توجه بیشتر به آن، شروع مناسبی باشد. در بررسی و تحلیل ماهیت استقلال دانشگاهی در نظام‌های آموزش عالی، ارزیابی و تبیین رابطهٔ میان دو نهاد سیاست‌گذار و دانشگاه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به میزانی که دولت‌ها بر سیاست‌گذاری‌های آموزش عالی دخالت و کنترل دارند، به همان نسبت اصل استقلال دانشگاه با چالش روبرو می‌شود. تدوین برنامه‌های تحول آموزش علوم پزشکی مرحلهٔ تازه ای از طرح تحول نظام سلامت است که به‌منظور اجرایی‌سازی این برنامه‌ها ضروری است معاونان آموزشی دانشگاه‌ها از طریق تعامل با اساتید، دانشجویان و نخبگان کشوری، اهداف حوزهٔ آموزش را دنبال کنند.

استقلال دانشگاه به‌طور چشمگیری به چشم‌انداز کلی دانشگاه و میزان دخالت سیاست و سیاست‌گذار وابسته است. ضرورت توجه به سیاست‌گذاری آموزش عالی و استقلال دانشگاه‌ها به‌عنوان مسئله‌ای حیاتی، از نیروی محرکهٔ پیشرفت و رفاه واقعی جامعه نشأت می‌گیرد که در این میان، استقلال دانشگاهی سنگ بنای نظام دانشگاهی به‌شمار می‌آید و متضمن این مسئله است که دانشگاه‌ها در تعیین اهداف و اولویت‌های خود و اجرای آن‌ها آزاد گذاشته شوند. دستیابی به استقلال دانشگاهی مطلوب، مستلزم ایجاد ساختارهای مناسب در زمینهٔ روابط قدرت و اختیار تصمیم گیری میان نظام های دانشگاهی و محیط پیرامون آن‌ها و تفویض اختیار تصمیم گیری به دانشگاه ها، در زمینهٔ امور مرتبط با تعیین اهداف و اولویت ها و چگونگی دستیابی به آن‌ها است؛ بنابراین پیشنهاد می‌گردد که سیاست دولت در قبال آموزش عالی بایستی مبتنی بر ایفای نقشه‌ای حمایتی، تسهیل‌گرایانه، کمک‌کننده و با الزام دانشگاه‌ها به افزایش کیفیت باشد؛ همچنین سیاست‌گذاران بایستی وزن اساسی خود را بر حمایت، به‌جای نظارت قرار دهند. دخالت‌های غیردانشگاهی در امور دانشگاهی باعث کاهش کیفیت و دلسردی افراد درگیر در این حوزه و در کوتاه‌مدت، خروج متخصصان از کشور و نیز گرایش به اخذ مدارک از دانشگاه‌های بی‌کیفیت خارجی خواهد شد.

راهبرد دولت و سیاست‌گذاران بایستی به‌منظور تضمین آزاداندیشی دانشگاهی در دانشگاه‌ها و جلوگیری از تحمیل برنامه‌هایی باشد که آزاداندیشی در نظام آموزشی را با محدودیت مواجه می‌سازد. تضمین نکردن این موضوع می‌تواند به رکود گسترده در نظام

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

آموزش عالی منجر شود و مانع اساسی شکل‌گیری دانش بومی و ملی را فراهم آورد. دولت باید بستری را فراهم کند تا دانشگاه‌ها از حداقل استقلال در برخی امور اساسی مانند تنوع‌بخشی به منابع مالی، صرف درآمدهای اختصاصی بر اساس اختیارات داخلی، گزینش استاد و دانشجو برخوردار شوند. تلاش بیشتر دانشگاهیان و اجتماع علمی برای غلبه بر رویه‌ها و عادات کنونی و تحرک سامانمند و اثربخش از سوی آنان برای مطالبهٔ استقلال باید نهادینه گردد. مدیران دانشگاه با تشکیل گروه‌های آینده‌پژوهی، مسائل و مشکلات پیش روی سازمان از حیث توجه به مؤلفه های موردتوجه در سیاست‌گذاری و استقلال دانشگاهی را پیش‌بینی کنند.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران وظیفه خود می‌دانند از تمامی کسانی که با صبر و حوصله فراوان در زمینه تکمیل پرسشنامه‌های این پژوهش همکاری کرده‌اند، کمال تشکر و قدردانی را به عمل آورند.

تعارض منافع

نتایج این پژوهش با منافع هیچ سازمان و یا افرادی تعارض ندارند.

کد اخلاق: ۲۰۸۴۸۳۸۷۴۴۰۶۲۴۵۱۳۹۸۱۶۲۲۹۹۰۱۷

References

1. Williamson B. Making markets through digital platforms: Pearson, edu-business, and the (e) valuation of higher education. Critical Studies in Education 2021 ;62:50-66. doi.org/10.1080/ 17508487.2020.1737556
2. Brooks R. The construction of higher education students within national policy: a Cross-European comparison. Compare 2021 ;51:161-80. doi.org/ 10.1080/03057925.2019.1604118
3. Hamidifar F, Boroumandfar S, Masoudi M. Educational policy: process, topics and impact. Padina Publications.2021:p 95-110 (Persian)
4. Schofer E, Ramirez FO, Meyer JW. The societal consequences of higher education. Sociology Edu 2021;94:1-9. doi.org/10.1177/0038040720942912
5. Heidari A. Functions of Educational Policy-making in Education System. *Public Policy* 2020; 6: 261-79. (Persian) doi: 10.22059/jppolicy. 2020.76994
6. Pruvot EB, Estermann T. University autonomy in Europe III. The Scorecard. 2017:76.
7. Shabani M, Niaz azari K, Enayati T. Identifying dimensions of university autonomy in pursuit of transformation and innovation policies in medical sciences education. J *Med Cultivation* 2019; 28: 24-40(Persian).
8. Aqatabar Roudbari J, Agha Mirzaei T, Barimani K, Yousefi Saeedabadi R. The Study of Academic Independence Gap Based on University Experts. Educ Strategy Med Sci 2017; 10:334-44(Persian).
9. Golafshani A, Salehi M. Presenting a Model for Explaining the Effect of Visionary Leadership on the independence of the Macro Medical Universities of Iran in Region 1 Health Scheme. J *Med Cultivation* 2019; 28: 114-29 (Persian).
10. Emami GH, Salehi M. The Explanation and Grading of the Dimensions of University Autonomy with Reason Approach at Mazandaran Islamic Azad University. *Edu Administration Res* 2019; 11: 39-52.
11. Gallagher T. Governance and leadership in education policy making and school development in a divided society. School Leader Manage 2021;41:132-51. doi.org/10.1080/13632434.2021.1887116
12. Lingard B. The changing and complex entanglements of research and policy making in education: issues for environmental and sustainability education. Environ Edu Res 2021;27:498-512. doi.org/10.1080/13504622.2020. 1752625
13. Pechmann P, Haase S. How policy makers employ the term quality in higher education policymaking. Scandinavian J Edu Res 2021:1-2. doi.org/10.1080/00313831.2020.1869081
14. Alves DC, Brito ML. Student permanence and university autonomy: The SiSU issue in the context of a state university in the interior of Bahia. Avaliação 2021;26:24-44. doi.org/10.1590/ S1414-40772021000100003
15. Bernasconi A. University autonomy and academic freedom: Contrasting Latin American and US perspectives. High Edu Govern Policy;2:5.
16. Duarte de Krummel M, Bautista-Vallejo JM, Hernández-Carrera RM, Espigares-Pinazo MJ. University autonomy as an educational problema. A historical orientation. Academo 2020;7:89-96. doi.org/10.30545/academo.2020.ene-jun.9.
17. Shaw MA. Public accountability versus academic independence: tensions of public higher education governance in Poland. Studies High Edu 2019;44:2235-48. doi.org/10.1080/03075079.2018. 1483910
18. Mosleh Amirdehi H, Neyestani MR, Jahanian I. The role of external evaluation on upgrading the quality of higher education system: Babol University of Medical Sciences case. J Res Plan High Edu 2017; 22: 99-111(Persian).
19. Shirbaigi N, Abdolahzadeh N. Analysis of Educational Policy-Making Discourse in Iranian Higher Education System. *Public Policy* 2020; 6: 179-200. doi.10.22059/JPPOLICY.2020.77619 (Persian)
20. Ayoubain A, Nasiripour A, Tabibi SJ, Bahadori

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]

M. Identification and Prioritization of the Effective Factors on Evidence-Based Decision Making in the Health Policy of Iran. Iran J Health Insur 2019; 2:76-80(Persian).

21. Pourabbasi A, Emami-Razavi S, Kheiry Z, Naghavi Alhosseini S, Larijani B. Explaining the Position of the "Second Step of the Revolution Statement Among upper documents of the Islamic Republic of Iran and the Implementation of its Concepts in the Medical Education System. *J Med Cultivation* 2019; 28: 1-10 (Persian).
22. Mizrahi S. Performance funding and management in higher education: The autonomy paradox and failures in accountability. Public Perform Manage Rev 2021;44:294-320. doi.org/10.1080/15309576. 2020.1806087
23. Cunningham JA, Menter M. Transformative change in higher education: entrepreneurial universities and high-technology entrepreneurship. Indus Innov 2021 ;28:343-64. doi.org/10.1080/ 13662716.2020.1763263

[Downloaded from sjimu.medilam.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.15634728.1401.30.4.6.1]
[DOI: 10.52547/sjimu.30.4.27]